

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

De brief aan de Filippenzen

4. De geloofsrelatie met Christus

***Om zijnentwil heb ik dit alles prijsgegeven,
opdat ik Christus zal mogen winnen.***

Als Paulus deze brief schrijft verkeert hij in grote onzekerheid. Er zijn aanduidingen dat hij binnenkort uit zijn langdurige gevangenschap vrijgelaten zal worden, en zijn arbeid als geroepen apostel tot de heidenen zal kunnen voortzetten. Maar het is ook mogelijk dat dit zijn laatste brief aan de Filippenzen zal zijn.

Hij weet dat de jonge gemeenten overal bedreigd worden. Niet alleen door hun vijanden in de wereld, maar ook door de verspreiding van verkeerde leerstellingen van binnenuit. Zo zijn er christelijke Joden die, ondanks het besluit in de vergadering in Jeruzalem, niet zijn gestopt met hun ondermijnende leer dat besnijdenis en de inachtneming van een deel van de wet van Mozes ook voor niet-Joden noodzakelijk is voor hun behoudenis.

Paulus' ernstige weerlegging van deze leer vanuit zijn persoonlijke ervaringen, levert ons een verhelderende uitleg van de alles overtreffende persoonlijke relatie van de gelovige met Christus.

Met de kruisdood, opstanding en verhoging van Christus brak een nieuwe heilstijd aan en een radicale breuk met het daaraan voorafgaande tijdperk in de heilsgeschiedenis. Voortaan zou behoudenis niet meer afhangen van Gods verbond met Israël, maar van de persoonlijke relatie met Christus. Tot zijn komst was er buiten dat verbond geen hoop op leven, maar nu zou zelfs voor iemand die zich stipt aan de wet van Mozes wilde houden ook het nieuwe heilspincipe gelden: "Wie de Zoon niet heeft, heeft het leven niet" (1 Joh 5:12).

Het gevaar van valse prediking

Het is te begrijpen dat de net gevormde gemeente niet meteen inzag dat het voor een niet-Joodse gelovige in Christus niet meer nodig was besneden te worden en zich aan de Joodse spijswetten te houden. De roeping van Cornelius en

zijn niet-Joodse huisgenoten was een belangrijke ontwikkeling in een langdurig verlichtingsproces. De groeiende onrust in de gemeente over de kwestie van de verplichtingen van bekeerlingen uit de niet-Joden, leidde tot een crisis. In een vergadering in Jeruzalem werd besloten dat de verplichtingen beperkt moesten blijven tot onthouding van door afgoderij bezoedeld vlees, van hoererij, van het verstikte en van bloed. Maar dat bleek voor sommige Joden niet voldoende. Het feit dat Paulus waarschuwt voor hun leer – zowel in de uitvoerige behandeling van de betekenis van de wet in zijn brieven aan de Galaten en de Romeinen, als in zijn latere brieven aan de gemeenten van Efeze, Filippi en Kolosse – laat zien dat sommige Joodse christenen toch zijn doorgegaan met hun poging niet-Joodse gelovigen over te halen zich te laten besnijden. Zelfs in één van zijn laatste brieven waarschuwt Paulus voor “misleiders, vooral die uit de besnijdenis” (Tit 1:10).

Hoe reëel het gevaar van het binnensluipen van ‘Judaïsme’ was – ook voor de gemeente in Filippi – blijkt uit de ernst en felle bewoordingen waarmee Paulus hierover schrijft. Hij valt met de deur in huis met de woorden: “Let op de honden, let op de slechte arbeiders, let op de versnijdenis!” (Flp 3:2). Denkt Paulus, die zo goed thuis is in het boek van de Psalmen, aan die rondzwervende honden in Psalm 59:7 en 15, die een mens niet met rust laten? De benaming ‘arbeiders’ past bij hun nadruk op de noodzaak van werken om behouden te worden. Verre van een teken van Gods verbond te zijn, zoals vroeger het geval was, is de besnijdenis die zij noodzakelijk achten nu niet meer dan het onnodig snijden in het vlees, een verminking (‘versnijden’).

Vertrouwen op eigen inzicht en kunnen

Wat zulke leraren met hun misleidende propaganda in de kern van de zaak voorschrijven, geeft Paulus drie keer achter elkaar aan met de uitdrukking: “vertrouwen op het vlees”. Hiermee bedoelt hij alle verwachting van behoudenis, anders dan door volkomen vertrouwen op Gods heilswerk in Christus. Als de toevallige voordelen van geboorte uit gelovige ouders die behoren tot het verbondsvolk Israël een mens voor God acceptabel konden maken, dan was Paulus hiervan verzekerd: “besneden op de achtste dag, uit het volk Israël, van de stam Benjamin” (Flp 3:5). Bovendien kreeg hij een geestelijke opleiding bij de gezaghebbende rabbi Gamaliël in Jeruzalem.

Hij werd lid van een strenge Joodse sekte: de Farizeeën. Zijn ernst en ijver toonde hij in zijn vaste voornemen de nieuwe sekte van de Nazoreeërs, met hun geloof in Jezus van Nazaret als Messias en hun bewering dat Hij – nota bene een vervloekte – door God is opgewekt uit de dood, uit te roeien. Als dit alles de behoudenis van een mens kon waarborgen, dan was Paulus verzekerd van zijn plaats in het Koninkrijk van de Messias: “een Hebreëer uit de Hebreëën, naar de wet een Farizeëer, naar mijn ijver een vervolger van de gemeente, naar de gerechtigheid van de wet onberispelijk” (Flp 3:5-6).

Paulus' confrontatie met Christus op de weg naar Damascus sloopte met één mokerslag zijn godsdienstige leven tot op zijn fundamenten. Hij moest kiezen tussen zich vastklampen aan alle privileges die hem van jongs af aan zo dierbaar waren, of die prijsgeven en als een uit de Joodse gemeenschap gestotene zijn vertrouwen helemaal op Christus stellen. De wijze waarop hij vertelt over zijn keuze, herinnert ons aan wat Jezus eens had gezegd over de beslissing Hem te volgen: "Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij. Want ieder, die zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar ieder, die zijn leven verloren heeft om Mijnen wil, die zal het vinden" (Mat 16:24,25). Paulus velt hier geen oordeel over de waarde die zijn geestelijke verworvenheden voor hem hadden. Op zichzelf beschouwd was zijn degelijke kennis van het Oude Testament een rijke zegen. Maar alles wat met Christus concurreert – in dit geval een vertrouwen op de wet als heilsmiddel – moet prijsgegeven worden. Nu Christus gekomen is – en door zijn gehoorzaam leven, offerdood en opstanding gesteld is tot de Bron van leven voor allen – kan alleen een leven in nauwe verbondenheid met Hem waardevol zijn. Buiten Hem is alle godsdienst leeg en zinloos.

De heilzame gevolgen van Paulus' keuze

Het grote doel van deze herwaardering en dit prijsgeven van wat tot dan toe voor Paulus de allerbelangrijkste plaats innam, is Christus: "opdat ik Christus moge winnen, en in Hem moge blijken niet een eigen gerechtigheid, uit de wet, te bezitten, maar de gerechtigheid door het geloof in Christus" (Flp 3:8). In plaats van wat zijn vroegere leven hem 'opleverde', wint hij een persoonlijke verbondenheid met de Heiland. Zijn levensmotivatie is voortaan de plechtige vereniging met Christus in de doop tot werkelijkheid te maken in de praktijk van het leven: "Dit alles om Hem te kennen en de kracht van zijn opstanding en de gemeenschap aan zijn lijden" (v.10). Want als hij deel heeft aan zijn dood, moet en wil hij ook bereid zijn deel te hebben aan het lijden dat daarvooraf ging.

In zijn brief aan de Romeinen schrijft Paulus dat Gods kinderen bestemd zijn "tot gelijkvormigheid aan het beeld van zijn Zoon" (Rom 8:29). Voor hem heeft deze gelijkvormigheid voor een deel betrekking op het navolgen van Jezus' leven op aarde. Hoeveel heeft Jezus moeten lijden vanwege mensen die hun Messias niet hebben geacht maar veracht! Ter wille van zijn Heer wil Paulus ook veel lijden. Kort voor Paulus' doop zei Christus tegen Ananias: "Ik zal hem tonen, hoeveel hij lijden moet ter wille van mijn naam" (Hand 9:16). Zonder die ziekelijke zucht naar een marteldood in de eeuwen daarna is het voor Paulus een eer ter wille van Christus te mogen lijden en desnoods te sterven. Zo zegt hij in de brief aan de Kolossenzen: "Nu verblijd ik mij over wat ik om uwentwil lijd, en vul ik in mijn vlees aan wat ontbreekt aan de verdrukkingen van Christus, ten behoeve van zijn lichaam, dat is de gemeente" (Kol 1:24). Deze 'aanvulling' houdt niet in dat Christus' lijden niet voldoende zou zijn om

mensen met God te verzoenen, maar geeft het lijden, de ontberingen en vervolgingen aan die hem als gevolg van de verkondiging van het evangelie overkomen zijn, en die hij wil ondergaan ten behoeve van de gemeente van Christus. Dit is wat hij bedoelt als hij hier spreekt van "de gemeenschap aan zijn lijden".

Tezelfdertijd is hij zich bewust van wat hij "de kracht van zijn opstanding" noemt. Hij vertelt de gemeenteleden in Efeze, dat hij voor hen bidt dat zij mogen weten "hoe overweldigend groot zijn kracht is aan ons, die geloven, naar de werking van de sterkte van zijn macht, die Hij heeft gewrocht in Christus, door Hem uit de doden op te wekken" (Efez 1:19,20). Hij weet dat hij in de wereld niet alleen is, en niet alles uit eigen kracht hoeft te doen: "Ik vermag alle dingen in Hem, die mij kracht geeft" (Flp 4:13). Toen hij in Korinte met felle tegenwerking van Joden te maken kreeg, verscheen de Heer hem om hem te bemoedigen: "Wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet; want Ik ben met u" (Hand 18:9,10). Later, tegen het eind van zijn leven, zal de apostel opnieuw kunnen zeggen: "Bij mijn eerste verdediging heeft niemand mij bijgestaan ... maar de Here heeft mij ter zijde gestaan en kracht gegeven" (2 Tim 4:16,17).

Door deze ervaring van veel lijden ter wille van zijn Heer, maar ook van de werking van diens kracht in hem, hoopt Paulus zijn grote levensdoel te mogen bereiken, in de vorm van Gods gave van eeuwig leven door de opstanding bij de komst van Christus: "of ik zou mogen komen tot de opstanding uit de doden". Hiermee bedoelt hij uiteraard niet 'alleen maar' het weer tot leven komen na de dood, maar het gevolg van het te verschijnen uit het graf: leven in een nieuw en verheerlijkt lichaam. Dit geldt ook voor wat hij schrijft in zijn uitleg van de hoop op de opstanding van het lichaam bij Christus' komst: "want de bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden". Want in direct verband hiermee zegt hij dat allen, levenden en doden, op hetzelfde "ondeelbaar ogenblik" veranderd zullen worden. Wat wordt veranderd is het sterfelijke en vergankelijke 'aardse' lichaam, "het beeld van de stoffelijke", dat de gelovige nog of door de opstanding weer heeft als hij voor Christus' rechterstoel verschijnt. Daarvoor in de plaats ontvangt de rechtvaardige een geestelijk lichaam, zodat hij voortaan naar "het beeld van de hemelse" is. "Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen" (1 Kor 15:49,51-53).

De voortdurende spanning

Toen Christus op de weg naar Damascus aan Paulus verscheen, riep Hij hem tot Zich, of – zoals Paulus het uitdrukt – 'greep' Hij hem. Paulus, op zijn beurt, wil zich tot het uiterste inspannen om het mogelijk te maken dat Christus' doel in hem bereikt wordt. Hij kan terugkijken op zijn beslissing alles wat hij als ijverige Jood had gepresteerd op te geven en he-

lemaal opnieuw te beginnen. Ook kan hij terugkijken op jaren van trouwe dienst, onder lijden en vervolgingen overal waar hij heen ging om te prediken. Maar elke suggestie dat hij na zo veel te hebben doorgeemaakt, nu wel eens van een welverdiende rust mag genieten, verwerpt hij zeer beslist: "Niet dat ik het al zou verkregen hebben of al volmaakt zou zijn, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, omdat ik ook door Christus Jezus grepen ben" (Flp 3:12).

De les voor ons

Hoe anders is Paulus' houding vergeleken met het gemakkelijke optimisme of het 'leunstoelgeloof' van zo velen nu! De apostel Petrus schreef eens dat zelfs de rechtvaardige "ternauwernood behouden wordt" (1 Pet 4:18). Gods gave van eeuwig en volmaakt leven is niet vanzelfsprekend en onvoorwaardelijk. Paulus ziet de noodzaak in van 'jagen' – "ik jaag ernaar ... ik jaag naar het doel" – een woord met de betekenis van actief en ernstig streven, van iets dat uiterste inspanning vraagt. Net zoals een hardloper in een Griekse hardloopwedstrijd spant hij zich volledig in met het oog op het doel dat voor hem ligt: "vergetende wat achter mij ligt en mij uitstreckende naar wat voor mij ligt, jaag ik naar het doel, om de prijs van de roeping van God, die van boven is, in Christus Jezus" (vs 14). Tevredenheid over alles wat hij voor Christus gedaan had, evenals zorgen over iets in zijn leven en werk als apostel waarover hij niet tevreden was, zouden een hindernis voor hem kunnen zijn. Zijn verleden kan hij niet veranderen, maar elke kostbare dag die hij nu nog leeft wil hij zo goed mogelijk gebruiken, door iedere gelegenheid te benutten om de hem aangeboden prijs te behalen: volmaakt leven in de dienst van zijn Heer en Heiland. En als hij dit doet, is de prijs van zijn roeping zeker. En dat geldt ook voor een ieder die gelooft wat de apostelen hebben verkondigd. Want Christus is gestorven en opgewekt uit de doden; en Hij heeft als eerste van velen, door lijden heen, de voor de mens bestemde heerlijkheid ontvangen.

A.H./J.K.D

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

De brief aan de Filippenzen

5. De christelijke gezindheid

***De gezindheid van het vlees is de dood,
maar de gezindheid van de Geest is leven en vrede.***

Paulus eindigt het vermanende deel van deze bijzonder hartelijke brief met de bede dat God de gemeente zal bewaren in Christus Jezus. Vervolgens geeft hij een laatste raadgeving over wat zijn medegelovigen zelf zouden moeten doen, om in vrede met God en onder Zijn bescherming te leven: "broeders, al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is, al wat rein, al wat beminnelijk, al wat welluidend is, al wat deugd heet en lof verdient, bedenk dat" (Flp 4:8). Vooral christenen, die meer dan ooit tevoren beïnvloed worden door menselijke ideeën en opvattingen en bloot staan aan allerlei prikkels in films, kranten, tijdschriften, boeken, radio, televisie en reclame, zouden er goed aan doen Paulus' raad ter harte te nemen over wat wij bedenken en doen, en over welk voedsel voor de geest wij regelmatig nodig hebben.

Bedenk de dingen die boven zijn

De kern van alle eisen van Gods verbond met Israël was liefde voor God: "U zult de HERE, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht" (Deut 6:5). Dat deze liefde meer is dan een gevoel van genegenheid blijkt uit de daaropvolgende woorden: "Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, u zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer u in uw huis zit, wanneer u onderweg bent, wanneer u neerligt en wanneer u opstaat." Veel psalmen getuigen van de invloed van Gods openbaring op het denken van de gelovigen in Israël. Soms komt dit tot uitdrukking in een 'zaligspreking': "Welzalig de man ... die aan de wet van de Here zijn welgevalen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht" (Ps 1:1,2). Maar ook in directe lofprijzing: "Hoe lief heb ik uw wet! Zij is mijn overdenking de gehele dag" (Ps 119:97). En verder in meditatie, zoals in Psalm 8 over Gods woorden bij de schepping van de mens. Als die eerste boeken van de Bijbel duizenden ja-

ren geleden zo'n schatkamer waren voor Gods kinderen, wat zou een christen dan dankbaar moeten zijn voor de boeken van de profeten in Israël, de vier evangeliën en de brieven van Christus' apostelen!

Als Paulus opsomt wat voor een christen deugdzaam is te bedenken, heeft dit woord 'bedenken' de betekenis van zich bewust en opzettelijk rekenschap geven van, goed in overweging nemen. In zijn brief aan de Romeinen trekt Paulus een scheidslijn tussen twee soorten mensen (8:4,5). Er zijn degenen die "de gezindheid van het vlees" hebben, terwijl anderen een geheel andere mentaliteit hebben: "de gezindheid van de Geest". 'Gezindheid' heeft hier blijkbaar de betekenis van het actief richten van de aandacht op, het bezinnen op, of bedacht zijn op iets, wat een mens aangenaam is. De natuurlijke mens stelt veel belangstelling in wat de wereld hem te bieden heeft: plezier, carrière, bezit, gemak, enz. De christen echter is opgenomen in Christus, en kent een heel andere levenssfeer. Hij heeft een intense belangstelling in Gods heilswerk in Christus. De aanstaande verschijning van zijn Heiland, de komst van Gods Koninkrijk op aarde, zijn hoop op volmaakt en eeuwig leven met Christus, staan hem steeds voor ogen. Hij heeft interesse voor Gods grote heilswerken in de geschiedenis, in voorbereiding op de komst van zijn Zoon. Hij leest graag wat de profeten over de Messias hebben gezegd, de vier evangeliën om zijn Heer en Heiland beter te leren kennen, de uitleg van de apostelen in hun brieven om zijn begrip van het evangelie te verdiepen en de weg te kennen waarlangs hij wandelen moet om het eeuwige leven te mogen beërven. Gods doel met de schepping van mensen is voor hem zo zinvol geworden, en bepaalt heel zijn denkwereld. Er is een extra dimensie in zijn leven die de ongelovige niet kent. Hij taxeert de waarde en de zin van alles in het licht van zijn roeping.

De apostolische boodschap

Waar alle deugden die Paulus noemt te vinden zijn, blijkt uit zijn daaropvolgende woorden: "wat u geleerd en overgeleverd is, wat u van mij gehoord en gezien hebt, breng dat in toepassing" (Flp 4:9). Het woord 'overlevering', dat in onze taal gewoonlijk een anonieme traditie betekent, is in het Nieuwe Testament het doorgeven door een apostel van het evangelie dat aan hem is geopenbaard. Vooral Paulus spreekt over zichzelf als de geautoriseerde drager van wat Christus hem op directe wijze heeft bekendgemaakt. Dat hij als apostel niet afhankelijk is van zijn mede-apostelen, die het voorrecht hadden van het begin af met Jezus te zijn, blijkt uit zijn getuigenis: "Want ik maak u bekend, broeders, dat het evangelie, dat door mij verkondigd is, niet is naar de mens. Want ik heb het ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus" (Gal 1:11,12). Ondanks dat hij niet aanwezig was toen Jezus, bijvoorbeeld, de avondmaalsviering instelde, kan hij toch aan de Korintiërs schrijven: "Want zelf heb ik bij overlevering van de Here ontvangen, wat ik u weer overgegeven heb, dat de Here Jezus in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, een brood nam ..." (1 Kor 11:23). Hij herinnert hen verder aan de

wijze waarop hij met het gezag van een apostel in hun stad predikte: "Want voor alle dingen heb ik u overgegeven, wat ik zelf ontvangen heb: Christus is gestorven voor onze zonden ..." (1 Kor 15:3).

Wie zou beter dan de apostel zelf, die de heilsboodschap direct van de verhoogde Christus ontving, de waarheid weten van wat hij leert? Hij schrijft als een apostel aan wie het evangelie van de gekruisigde en opgestane Christus door directe openbaring is bekendgemaakt. Hij staat als gezaghebbende woordvoerder van Christus op één lijn met wie een profeet van God in Israël was, en "vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna" (1 Pet 1:11), terwijl de apostelen de diepgaande betekenis van wat met Christus' komst, offerdood, opstanding en verhoging is gebeurd, achteraf hebben uitgelegd.

Als Paulus nu in de wereld leefde zouden wij dan niet mogen verwachten dat hij ook nu de aandacht zou richten op de zekerheid van de apostolische boodschap? Zou hij, in een wereld waarin mensen zo zeer gesteld zijn op ruimte voor de mening van anderen, niet een appel doen op het christelijke evangelie als gezaghebbende bron van waarheid? Toen christelijke Joden naar Galatië gingen om de bekeerlingen van Paulus te leren dat zij besneden moesten worden en de wet van Mozes in acht moesten nemen, zei hij: "Maar al zouden wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie verkondigen, afwijkend van wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt" (Gal 1:8). Zo'n uitspraak klinkt in deze tijd bijzonder aanmatigend. Maar als wij niet op het getuigenis van Christus' apostelen kunnen vertrouwen, welk houvast blijft er dan over in kwesties van geloof?

"Want God heeft ons niet gegeven een geest van lafhartigheid, maar van kracht, van liefde en van bezonnenheid" schrijft Paulus aan Timoteüs (2 Tim 1:7). Met dit laatste woord bedoelt hij de geestelijke nuchterheid die een christen kenmerkt. Velen in het hedendaagse christendom verlangen naar een emotionele belevenis, die wordt opgewekt door uitbundige muziek, zang en dans. Maar de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, die de christen bewaart en beschermt en hem innerlijke rust schenkt, zal de vrucht zijn van zijn persoonlijke studie en overpeinzing van de diepgaande waarheden van het evangelie. In het zoeken naar onze eigen innige geloofsrelatie met Christus, die met ons wil leven en bij ons wil inwonen, zullen wij er goed aan doen gehoor te geven aan Paulus' verzoek zijn voorbeeld na te volgen. Dat is de gezindheid van een waar volgeling van Christus.

A.H./J.K.D